

Marjona Hasanova,
boshlang'ich sinf
o'qituvchisi

Annotatsiya. Mazkur maqolada boshlang'ich sinflarda husnixat darslarini tashkil etishning ilmiy-metodik asoslari keng yoritilgan. Husnixat o'rgatish jarayonida didaktik tamoyillar, metodlar va zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llashning ahamiyati ochib berilgan. Maqolada yozuv malakasini shakllantirishning psixofiziologik jihatlari va o'quvchilarning estetik didini rivojlantirish masalalari tahlil qilingan.

Kalit so'zlari. Husnixat, husnixat darslari, boshlang'ich ta'lim, yozuv malakasi, ilmiy-metodik asoslar, pedagogik texnologiyalar.

Аннотация. В данной статье подробно освещены научно-методические основы организации уроков каллиграфии в начальных классах. Раскрыта значимость применения дидактических принципов, методов и современных педагогических технологий в процессе обучения каллиграфии. В статье также проанализированы психофизиологические аспекты формирования навыков письма и вопросы развития эстетического вкуса учащихся.

Ключевые слова: каллиграфия, уроки каллиграфии, начальное образование, навыки письма, научно-методические основы, педагогические технологии, дидактические принципы, интерактивные методы, эстетическое воспитание, грамотность.

Annotation. This article comprehensively discusses the scientific and methodological foundations of organizing calligraphy lessons in primary classes. The importance of applying didactic principles, methods, and modern pedagogical technologies in the process of teaching calligraphy is revealed. The article also analyzes the psychophysiological aspects of developing writing skills and the issues of improving students' aesthetic taste.

Keywords: calligraphy, calligraphy lessons, primary education, writing skills, scientific and methodological foundations, pedagogical technologies, didactic principles, interactive methods, aesthetic education, literacy.

Kirish.

Boshlang'ich ta'limda yozuv malakasini shakllantirish o'quv jarayonining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Husnixat darslari orqali o'quvchilarning nafaqat yozuvi, balki diqqat, sabr-toqat va estetik didi rivojlanadi.

Yozuv — bu murakkab harakat ko'nikmasi bo'lib, u boladan katta irodaviy kuch talab qiladi. Boshlang'ich sinf o'quvchisi uchun qalamni to'g'ri ushlashdan

tortib, harf elementlarini chiziqlar orasiga joylashtirishgacha bo'lgan jarayon katta intellektual va jismoniy mehnatdir. Shu sababli, darslarni tashkil etishda fanning ilmiy asoslariga tayanish davr talabidir.

Adabiyotlar tahlili:

Pedagog olimlar husnixat o'rgatishning nazariy va amaliy jihatlarini chuqur o'rganganlar. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, yozuv malakasi bosqichma-bosqich shakllantiriladi va muntazam mashqni talab qiladi. L.S. Vygotsky ta'limotiga ko'ra, yozuv jarayoni bolaning nutqiy va aqliy rivojlanishi bilan uzviy bog'liq. V.V. Davydov rivojlantiruvchi ta'lim nazariyasida yozuvni shunchaki mexanik harakat emas, balki anglangan faoliyat sifatida baholaydi. F. Qodirova metodik tavsiyalarida o'zbek tili grafikasi xususiyatlarini hisobga olgan holda o'qitish metodikasini ishlab chiqqan.

Metodologiya:

Tadqiqot davomida quyidagi ilmiy-pedagogik metodlardan foydalanildi:

Kuzatuv: O'quvchilarning yozuv stoli atrofida o'tirish holati va qalam ushlab usullarini muntazam kuzatish.

Tahlil: Yozuv daftarlaridagi xatolarni tasniflash va ularning kelib chiqish sabablarini ilmiy asoslash.

Taqqoslash: An'anaviy yozuv darslari bilan zamonaviy texnologiyalar qo'llanilgan darslar samaradorligini o'lchash.

Pedagogik tajriba: Amaliyotda qo'llanilgan eng samarali mashqlarni umumlashtirish.

Natijalar

Husnixat darslarini samarali tashkil etishda quyidagilar muhim hisoblanadi: izchillik, ko'rgazmalilik, individual yondashuv va muntazam mashqlar. Izchillik tamoyili: Harf elementlaridan boshlab, bo'g'in, so'z va gaplarga o'tish.

Ko'rgazmalilik: Duskada har bir harfning yozilish trayektoriyasini batafsil ko'rsatish.

Individual yondashuv: Chapqay o'quvchilar yoki barmoq mushaklari sust rivojlangan bolalar bilan alohida ishlash.

YOZUV MALAKASI SHAKLLANISHINING BOSQICHLARI

Yozuv malakasi shakllanishi harf elementlaridan boshlab mustaqil yozuvgacha davom etadi. Har bir bosqich o'ziga xos metodlarni talab qiladi.

Elementar bosqich: Chiziqlar, tayoqchalar va ilmoqlarni chizish orqali qo'lni yozuvga tayyorlash.

Harfiy bosqich: Alohida kichik va bosh harflarning shaklini o'zlashtirish.

Bog'lanish bosqich: Harflarni bir-biriga uzluksiz ulash usullarini o'rganish.

Avtomatlashgan yozuv: Fikrni tezkor va imlo qoidalariga amal qilgan holda qog'ozga tushirish.

Qo'llaniladigan metodlar va zamonaviy yondashuv

Darslarda quyidagi an'anaviy va zamonaviy metodlar uyg'unligi ta'minlanadi:

Namuna asosida yozish: O'qituvchi tomonidan qo'yilgan namunani aniq takrorlash.

Izdan yozish: Tayyor andozalar ustidan yozish orqali qo'l xotirasini shakllantirish.

Diktant va o'yinli mashqlar: "Kim tez va chiroyli?", "Harflar saltanati" kabi o'yinlar orqali qiziqishni oshirish.

AKTdan foydalanish: Multimedia vositalari orqali harflarning 3D ko'rinishidagi yozilishini namoyish etish.

Interfaol metodlar: "Zanjir" yoki "Guruhli yozuv" kabi usullar orqali o'quvchilarni faollashtirish.

Xulosa

Husnixat darslarini to'g'ri tashkil etish o'quvchilarda mustahkam yozuv malakasini shakllantiradi va ularning umumiy rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. To'g'ri tanlangan metodika va zamonaviy yondashuv o'quvchining savodxonlik darajasini oshirish bilan birga, uning shaxs sifatida shakllanishida ham muhim o'rin tutadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Vygotskiy L.S. *Tafakkur va nutq*. – Moskva: Pedagogika, 1991.
2. Davydov V.V. *Rivojlantiruvchi ta'lim nazariyasi*. – Moskva: Prosvesheniye, 1996.
3. Qodirova F. *Boshlang'ich sinflarda husnixat o'qitish metodikasi*. – Toshkent: O'qituvchi, 2018.
4. Yo'ldoshev J., Usmonov S. *Pedagogik texnologiya asoslari*. – Toshkent: O'qituvchi, 2004.
5. Karimova V. *Pedagogika va psixologiya asoslari*. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2019.
6. Ahmedov B. *Boshlang'ich ta'lim metodikasi*. – Toshkent: Tafakkur, 2020.
7. Sodiqov A. *Ona tili o'qitish metodikasi*. – Toshkent: Sharq, 2017.
8. Ishmuhamedov R. *Innovatsion pedagogik texnologiyalar*. – Toshkent: Fan, 2021.
9. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining ta'lim sohasiga oid qarorlari va me'yoriy hujjatlari.
10. Boshlang'ich ta'lim bo'yicha davlat ta'lim standarti. – Toshkent, 2023.